

UNIVERSITATEA „BABEȘ-BOLYAI” CLUJ-NAPOCA

Facultatea de Drept

**CESIUNEA DE CREAȚĂ – MIJLOC JURIDIC DE REALIZARE A DINAMICII
OBLIGAȚIILOR**

TEZĂ DE DOCTORAT

- Rezumat -

Coordonator:

PROF. UNIV. DR. LIVIU POP

Doctorand:

**LAURA-FLORENTINA PĂLTINEAN
(căsătorită RETEGAN)**

2011

1. CUPRINSUL TEZEI DE DOCTORAT

INTRODUCERE

Cap. 1 PREZENTARE GENERALĂ ASUPRA CESIUNII DE CREANȚĂ

1.1 Considerații privind dinamica obligațiilor

1.2 Istoricul cesiunii de creanță

1.3 Natura dreptului cedat: un drept de creanță sau un drept de proprietate asupra unei creanțe?

1.4 Reglementare și definiție

1.4.1 Codul Civil în vigoare și legislația adiacentă

1.4.2 Noul Cod civil

1.5 Funcțiile cesiunii de creanță

Cap. 2 CONDIȚIILE CESIUNII DE CREANȚĂ

2.1 Condiții de validitate ale cesiunii de creanță între părți

2.1.1 Condiții de fond

2.1.2 Condiții de formă

2.2 Condiții de opozabilitate ale cesiunii de creanță față de terți

2.2.1 Noțiunea de opozabilitate în materia cesiunii de creanță

2.2.2 Elementele caracteristice ale unui sistem de publicitate

2.2.3 Natura formalităților prevăzute de art. 1393 C. civ.

2.2.4 Publicitatea cesiunii prin înscrierea în Arhiva Electronică de Garanții Reale Mobiliare

2.2.5 Specificul formalităților de opozabilitate ale cesiunii creanțelor ipotecare și ale creanțelor rezultate din contractele de credit încheiate cu un consumator

2.2.6 Natura formalităților prevăzute de Noul Cod civil

2.2.7 Excepții de la aplicarea formalităților prevăzute de art. 1393 C. civ. și titlul VI din Legea nr. 99/1999

2.2.8 Noțiunea de terți și consecințele îndeplinirii sau omisiunii formalităților

2.2.9 Concluzii

Cap. 3 EFECTELE CESIUNII DE CREANȚĂ

3.1 Efectele cesiunii între părți

3.1.1 Transmisiunea dreptului de creanță

- 3.1.2 Transmisiunea accesoriilor
- 3.1.3 Obligația de predare a cedentului
- 3.1.4 Obligația de garanție a cedentului
- 3.1.5 Obligațiile cesionarului
- 3.2 Efectele cesiunii față de terți
 - 3.2.1 Efectele cesiunii față de debitorul cedat
 - 3.2.2 Efectele cesiunii față de alți terți
- 3.3 Particularitățile cesiunii unei creanțe litigioase
 - 3.3.1 Condițiile exercitării retractului litigios
 - 3.3.2 Exercițiul retractului litigios
 - 3.3.3 Efectele retractului litigios
 - 3.3.4 Cazurile în care retractul nu este admisibil
- 3.4 Particularitățile cesiunii de creanță cu titlu de garanție
 - 3.4.1 Cesiunea de creanță cu titlu de garanție potrivit Codului Civil și Titlului VI al Legii nr. 99/1999
 - 3.4.2 Cesiunea de creanță cu titlu de garanție potrivit Noului Cod civil

Cap. 4 CONTRACTUL DE FACTORING

- 4.1 Noțiune și caracterele juridice
- 4.2 Condiții și efecte specifice contractului de factoring față de cesiunea de creanță clasică

Cap. 5 DELIMITAREA CESIUNII DE CREANȚA FAȚĂ DE ALTE OPERAȚIUNI JURIDICE TRIUNGHIULARE

- 5.1 Cesiunea de creanță - operațiune juridică triunghiulară
- 5.2 Subrogația în drepturile creditorului prin plata creanței
 - 5.2.1 Aspecte comune
 - 5.2.2 Elemente de diferențiere
 - 5.2.3 Concluzii
- 5.3 Cesiunea de datorie
 - 5.3.1 Cesiunea de datorie în contextul legislației în vigoare
 - 5.3.2 Preluarea de datorie în reglementarea Noului Cod civil
 - 5.3.3 Concluzii
- 5.4 Cesiunea convențională de contract

- 5.4.1 Considerente introductive
- 5.4.2 Cesiunea convențională de contract în contextul legislației în vigoare
- 5.4.3 Participarea contractantului cedat la operațiune
- 5.4.4 Cesiunea convențională de contract în reglementarea Noului Cod civil
- 5.4.5 Aspecte comune și elemente de diferențiere între cesiunea de creanță și cesiunea de contract
- 5.4.6 Concluzii
- 5.5 Novația prin schimbarea creditorului
- 5.5.1 Aspecte comune
- 5.5.2. Elemente de diferențiere
- 5.5.3 Concluzii

Cap. 6 ELEMENTE DE DREPT COMPARAT ȘI REGLEMENTĂRI PRIVIND CESIUNILE TRANSFRONTALIERE

- 6.1 Instrumente și principii elaborate în materia contractelor internaționale
- 6.1.1 Convenția Națiunilor Unite asupra cesiunii de creanță în comerțul internațional adoptată la New York în anul 2001
- 6.1.2 Principiile UNIDROIT
- 6.1.3 Principiile dreptului european al contractelor
- 6.1.4 Codul european al contractelor („Codul Gandolfi” sau „Proiectul Pavia”)
- 6.1.5 Proiect de cadru comun de referință (PCCR)
- 6.2. Drept comparat
- 6.2.1 Dreptul belgian
- 6.2.2 Dreptul francez
- 6.2.3 Dreptul italian
- 6.2.4 Dreptul canadian
- 6.2.5 Dreptul german
- 6.2.6 Dreptul elvețian
- 6.2.7 Dreptul spaniol
- 6.2.8 Dreptul englez
- 6.3 Reglementarea conflictului de legi în materia cesiunii

6.3.1 Regulamentul (CE) nr. 593/2008 al Parlamentului și al Consiliului din 17 iunie 2008 privind legea aplicabilă obligațiilor contractuale (Roma I)

6.3.2 Legea nr. 105/1992 cu privire la reglementarea raporturilor de drept internațional privat

6.3.3 Dispoziții de drept internațional privat incluse în Noul Cod civil

CONCLUZII

BIBLIOGRAFIE

I. Monografii. Tratate. Manuale

II. Studii. Articole. Note de practică

III. Jurisprudență

2. CUVINTE-CHEIE:

cesiune de creanță, obligație, creanță, datorie, cedent, cesionar, debitor cedat, terți, opozabilitate, publicitate, acceptare, notificare, arhivă electronică de garanții reale mobiliare, accesorii, garanție, retract litigios, factoring, subrogație, cesiune de datorie, cesiune de contract, novație.

3. SINTEZE ALE PĂRȚILOR PRINCIPALE ALE TEZEI DE DOCTORAT

Teza de doctorat se circumscrie problematicii cesiunii de creanță, instituție cu o semnificație aparte în contextul actual al liberalizării comerțului. Astfel, progresul tehnologic, precum și libera circulație a persoanelor, serviciilor, respectiv capitalurilor la nivel comunitar, a determinat o emancipare a creanțelor în raport cu bunurile corporale. Extinderea din punct de vedere economic a rolului creanțelor se traduce la nivel legislativ prin dezvoltarea unor mecanisme conforme pentru circulația acestora. Or, instituția cesiunii convenționale de creanță poartă blazonul operațiunilor translativă asupra creanțelor.

Relevarea valențelor mecanismului cesiunii presupune o abordare progresivă a temei pe parcursul a șase capitole. Metodologia avută în vedere este, de asemenea, graduală: descriptivă, analitică, comparativă și constructivă.

Primul capitol al tezei realizează o „Prezentare generală asupra cesiunii de creanță” pornind de la încadrarea subiectului în dinamica obligațiilor. Or, acest demers nu poate fi desprins de analiza noțiunii de obligație și respectiv creanță. În prezent, asistăm la o depersonalizare a obligației și la accentuarea naturii sale patrimoniale, ceea ce a favorizat dezvoltarea mijloacelor juridice de transmisiune și transformare a obligațiilor.

Dreptul roman s-a constituit într-un laborator pentru apariția și configurarea instituției cesiunii de creanță, influențând decisiv codificările ulterioare. Dacă în dreptul roman primitiv caracterul strict personal și formalist al raportului obligațional, nu permitea vreo schimbare a subiectului, în ultimele secole ale Republicii, nevoile comerțului au determinat posibilitatea realizării pe cale deturnată a cesiunii de creanță folosind două procedee: novația prin schimbarea creditorului și o formă particulară de mandat denumită *procuratio in rem suam*. Ulterior, legislația imperială făcând loc principiului transmisibilității obligațiilor a încercat să înlăture neajunsurile menționate anterior prin două remedii: legitimarea cesionatului să acționeze în nume propriu prin conferirea unei acțiuni utile (*actio utilis*) și notificarea debitorului cedat (*denunciatio*) pentru a nu se mai putea libera de datorie prin plata făcută cedentului.

Sistemul configurat în dreptul roman a stat la baza evoluției viitoare a instituției cesiunii de creanță, constituind premisa modelului cauzalist al cesiunii promovată de Codul lui Napoleon care a fost preluat și în Codul nostru civil adoptat în anul 1864, în vremea lui Alexandru Ioan Cuza.

Obiectivarea creanței și apropierea de regimul bunurilor corporale a determinat ridicarea unui semn de întrebare referitor la obiectul transmisiunii: drept de creanță sau drept de proprietate asupra unei creanțe? Dacă avem în vedere variabilele ecuației (drept personal – drept real), dar și teza tradițională a încorporării dreptului de proprietate în obiectul său, problema ridicată pare cel puțin surprinzătoare. Treptat însă au început să se creioneze câteva opinii, în prezent minoritare, în sensul reconsiderării noțiunii de proprietate și extinderii obiectului său în privința drepturilor corporale. Deși subzistă semne de întrebare legate de compatibilitatea celor două drepturi, aplicarea unor instrumente internaționale, precum și evoluția legislativă din țara noastră par să le apropie din ce în ce mai mult. Amintim în acest sens că jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului include în categoria bunurilor și

creanțele, conferindu-le protecția prevăzută de art. 1 din Primul Protocolul adițional la Convenție.

Noul Cod civil pare să facă un pas înainte în favoarea teoriei proprietății asupra creanței, incluzând în mod expres lucrurile corporale, în categoria bunurilor. Cu toate acestea, Noul Cod civil nu suprimă regimul obligațiilor, ci tratează problema transferului creanțelor în mod separat consacrandu-i un sistem de norme proprii care, într-adevăr, se apropie pe alocuri de cele prescrise în materia transferului bunurilor corporale. În consecință, realitatea practică a impus o evoluție în ceea ce privește noțiunea de bunuri, dar fără să se ajungă la configurarea unui regim juridic identic indiferent de natura bunului vizat. În contextul actual de reevaluare a domeniului proprietății, chiar dacă s-ar admite utilizarea generică a termenului de proprietate, regimul de protecție conferit este diferit, după cum este vorba de un bun corporal sau incorporeal.

Toate aceste aspecte pregătesc prezentarea reglementării actuale a cesiunii de creanță și anticipează definiția acestei instituții.

După modelul francez, Codul civil român consacră cesiunii de creanță un capitol distinct intitulat „Despre strămutarea creanțelor și a altor lucruri necorporale”, inclus în titlul „Despre vinderi” (art. 1391-1404, cap. VIII, titlul V, cartea III). Reglementări privind ordinea de prioritate, publicitatea și executarea cesiunii de creanță regăsim și în titlul VI al Legii nr. 99/1999 intitulat „Regimul juridic al garanțiilor reale mobiliare”. În pofida înscrierii de către legiuitor a cesiunii de creanță în partea consacrată contractului de vânzare, această instituție manifestă un caracter neutru putând materializa, după caz, o vânzare, un schimb, o donație, o dare în plată sau o garanție.

Pentru conturarea definiției cesiunii de creanță trebuie avute în vedere două elemente: pe de-o parte, apartenența sa la categoria mijloacelor de transmisiune a obligațiilor, iar pe de altă parte, faptul că avem de-a face cu un contract sinalagmatic, dar ale cărui efecte se produc dincolo de cedent și cesionar, de la momentul conformării exigențelor de opozabilitate.

Noul Cod civil, urmând modelul de sistematizare propus de doctrină și câteva legislații moderne, operează o permutare în ceea ce privește poziția cesiunii de creanță incluzând-o într-un titlu distinct destinat transmisiunii și transformării obligațiilor (art. 1199-1210, cap. I, titlul V, cartea V), confirmându-i astfel poziția sa proprie.

În raport de operațiunea concretă pe care o întruchipează, cesiunea de creanță poate îndeplini una dintre următoarele trei funcții: asigură mobilitatea creanțelor, reprezintă un instrument de plată sau pentru garantare.

Capitolul al doilea al tezei vizează „Condițiile cesiunii de creanță”. Caracterul triunghiular al cesiunii de creanță particularizează structura condițiilor cerute în raport cu un contract clasic, distingându-se între condiții de validitate între părți și condiții de opozabilitate față de terți. La rândul lor condițiile de validitate sunt împărțite în mod tradițional în condiții de fond și condiții de formă.

Condițiile de validitate ale cesiunii de creanță urmează regulile de drept comun ale obligațiilor, fără să deroge în mod fundamental de la acestea.

Cesiunea de creanță, deși generează raporturi tripartite între cedent, cesionar și debitorul cedat, din punct de vedere al formării sale este un contract bipartit, fiind suficientă realizarea acordului de voințe între cedent și cesionar.

Câteva precizări apar necesare mai ales în privința obiectului cesiunii. Astfel, jurisprudența franceză a enunțat cu valoare de principiu posibilitatea cesiunii creanțelor viitoare sau eventuale, indiferent de originea legală sau convențională, caracterul accesoriu sau principal, de a face obiectul unui contract, dar sub rezerva identificării lor suficiente.¹ În considerarea prevederilor generale ale art. 965 C. civ. transmisiunea unei creanțe viitoare ar trebui admisă și în dreptul nostru. Nici creanțele eventuale nu ar trebui excluse *de plano* în măsura în care se încadrează în limitele prescrise de art. 964 și 1010 C. civ.

Spre deosebire de vechea reglementare, Noul Cod civil tratează în mod expres problema cesiunii creanțelor viitoare, prevăzând că vor putea face obiectul unei cesiuni însă „actul trebuie să cuprindă elementele care permit identificarea creanței cedate” (art. 1572 alin. 1 Noul C. civ.).

În acest context se impune detașarea unei cesiuni de creanță de un drept potestativ, cu referire la ipoteza unei promisiuni unilaterale de vânzare care prevede posibilitatea substituirii unui terț în locul beneficiarului promisiunii. În mod evident nu putem vorbi de o cesiune de creanță atunci când în joc sunt drepturi potestative. Calificarea construcției contractuale amintite a generat în practică și în doctrină o serie de discuții, propunându-se fie apropierea substituirii beneficiarului unei promisiuni unilaterale cu instituții deja existente (stipulația

¹ Cass. 1re civ., 20 mars 2001, în „Bulletin” nr. 76/2001, p. 48.

pentru altul), fie utilizarea unor mecanisme *sui generis* (substituire de persoane, respectiv substituire de contractant). Analiza efectelor operațiunii ne permite, însă a conchide în sensul că prin exercitarea facultății de substituire inclusă într-o promisiune de vânzare se ajunge la realizarea unei cesiuni de contract.

Totodată cu referire la obiectul cesiunii se impune decelarea resorturilor unei clauze de incesibilitate convențională pentru situațiile în care aceasta nu este interzisă în mod absolut de lege. O atare clauză inclusă în contractul din care rezultă creanța cedată nu afectează valabilitatea cesiunii cedentul fiind însă expus la plata de daune-interese față de debitorul cedat. Unele soluții din jurisprudența franceză² au ajuns să nuanțeze poziția amintită, inopozabilitatea clauzei depinzând de ignoranța cesionarului în ceea ce privește existența acesteia.

În Noul Cod civil regimul clauzelor de inalienabilitate diferă după cum cesiunea privește o creanță bănească sau nu, însă în ambele ipoteze, încălcarea interdicției de a ceda creanța, constituie o cauză de neexecutare a contractului, iar cedentul se vede expus la plata de daune-interese potrivit art. 1570 alin. 2 Noul C. civ.

Între părți, dreptul civil supune în mod clar formarea contractului de cesiune cu titlu oneros principiului consensualismului. „Remiterea titlului”, în sens de *instrumentum*, înscris constatator al creanței, la care trimite art. 1391 Cod civil ține de obligația de livrare. Cât privește cesiunea de creanță cu titlu gratuit este necesară recurgerea la solemnitatea înscrisului autentic cerută în materie de donație, conform dreptului comun.

Cu toate că Noul Cod civil urmează aceleași reguli în privința formei cesiunii, dispozițiile art. 1578 Noul C. civ. o lipsesc de eficacitate în raporturile cu debitorul cedat, dacă cesionarul, emitent al notificării, nu poate să-i comunice, la cerere, dovada scrisă a operațiunii. Nu aceeași concluzie poate fi reținută atunci când notificarea cesiunii se realizează de către cedent.

Având în vedere caracterul triunghiular al cesiunii de creanță, legiuitorul a creat un regim de opozabilitate derogatoriu de la regula potrivit căreia drepturile rezultate dintr-un contract sunt opozabile de plin drept.

² Cass. com., 22 octombrie 2002, disponibilă pe site-ul www.legifrance.gouv.fr.

În prezent formalitățile cesiunii față de terți sunt reglementate de o manieră diferită de prevederile art. 1393 C. civ. și de capitolul 3 intitulat „Publicitatea și ordinea de preferință a garanțiilor reale mobiliare” din titlul VI al Legii nr. 99/1999.

Astfel, Codul civil solicită îndeplinirea a două tipuri de formalități: fie notificarea către debitor a cesiunii, fie acceptarea cesiunii făcută de debitor printr-un act autentic. Notificarea cesiunii se face, în principiu, printr-o somație a executorului judecătoresc transmisă, după caz, la inițiativa cedentului, a cesionarului, a moștenitorilor unuia sau altuia ori chiar la cererea ambelor părți. Notificarea nu mai este necesară atunci când debitorul a „acceptat” cesiunea printr-un act autentic, situație care este destul de rar întâlnită în practică și, în special, doar atunci când însuși transferul are loc prin act autentic, cedatul fiind invitat să participe. Soluția existenței unui act autentic pentru asigurarea opozabilității față de terți, promovată imperativ de Codul civil, urmărește înlăturarea oricărei fraude care ar putea avea loc cu privire la dată, întrucât un act sub semnătura privată ar putea fi ușor antedat sau postdatat. Însă obiectivul menționat putea fi realizat și printr-un act sub semnătură privată cu dată certă.

Analiza jurisprudenței în materie dovedește o temperare a formalităților amintite în raporturile cu debitorul cedat. Totodată, apelând la interpretarea extensivă a noțiunii de fraudă, coroborat cu identificarea sferei terților față de cesiune, în anumite condiții s-a dat eficiență și simplei cunoașteri din partea debitorului cedat. Față de ceilalți terți, nu sunt recunoscute măsuri echivalente în vederea asigurării opozabilității cesiunii.

Admiterea unor forme echipolente de notificare, respectiv acceptare în raport cu debitorul cedat, justifică scindarea calificării naturii formelor prescrise de art. 1393 C. civ., în funcție de terții vizați. Astfel, dacă pentru debitorul cedat acestea reprezintă un mijloc de informare, pentru alți terți interesați îndeplinesc o funcție de publicitate.

O dată cu intrarea în vigoare a titlului VI al Legii nr. 99/1999 „toate cesiunile drepturilor de creanță”, fără a distinge după cum cesiunea are sau nu drept scop garantarea îndeplinirii unei obligații, sunt guvernate în ceea ce privește „ordinea de prioritate, publicitatea și executarea” de regulile prevăzute de acest act normativ. Or, capitolul 3 din titlul VI al Legii nr. 99/1999 recurge la un sistem modern de publicitate, și anume înscrierea cesiunii în Arhiva Electronică de Garanții Reale Mobiliare. Însă această formă de publicitate a

cesiunii de creanță își găsește justificarea mai cu seamă în cadrul cesiunii de creanță cu titlu de garanție, decât în cazul celorlalte tipuri de cesiune.

Cât privește concilierea celor două reglementări, în privința cesionarilor succesivi și a creditorilor cedentului art. 99 alin. 2 din titlul VI al Legii nr. 99/1999 stabilește că raportul între formele prevăzute de Codul civil și publicitatea realizată potrivit Legii nr. 99/1999 este unul de subsidiaritate, în sensul că primele conferă prioritate numai în măsura în care respectiva cesiune nu a fost înscrisă la arhivă. În schimb, față de debitorul cedat soluția nu este definitiv tranșată depinzând de sfera de aplicare a prevederilor art. 85 din titlul VI al Legii nr. 99/1999 care impun ca atunci „când bunul afectat garanției, constând într-o creanță bănească, este cesionat, cesionarul trebuie să notifice cesiunea, în scris, debitorului cedat”.

Câteva particularități pot fi sesizate în privința cesiunii creanțelor ipotecare și a creanțelor rezultate din contractele de credit încheiate cu un consumator care cunosc o reglementare specială. Astfel, în vederea asigurării opozabilității cesiunii creanțelor ipotecare, legiuitorul optează pentru un sistem compus de formalități, în funcție de terții vizați: în raport cu debitorul cedat o notificare informală, față de alți terți înscrierea la Arhivă, dacă „nu au cunoscut-o pe altă cale” (art. 25 din Legea nr. 190/1999). Față de consumatorul dintr-un contract de credit, cesiunea urmează să devină opozabilă „prin notificarea adresată acestuia de către cedent” (art. 71 alin. 2 din O.U.G. nr. 50/2010).

Noul Cod civil operează o scindare a cerințelor impuse în materie de opozabilitate, distingând după cum este vorba despre debitorul cedat sau cesionării succesivi. Dacă în raport cu debitorul cedat acceptarea autentică și notificarea sunt înlocuite cu acceptarea printr-un înscris cu dată certă și comunicarea scrisă pe suport de hârtie sau în format electronic, față de cesionării succesivi ordinea de prioritate se va stabili în funcție de înscrierile efectuate la Arhiva Electronică de Garanții Reale Mobiliare. Formalitățile de opozabilitate prevăzute în raport cu debitorul cedat se impun a fi îndeplinite și față de fideiutor, în caz contrar neputând fi ținut să plătească cesionarului (art. 1581 Noul C. civ.).

În ipoteza unor cesiuni succesive făcute de același cedent cu privire la aceeași creanță, față de debitorul cedat se aplică regula priorității primei comunicări sau acceptări cu dată certă. În schimb, în raporturile dintre cesionării succesivi potrivit art. 1583 alin. 2 din Noul Cod civil „este preferat cel care și-a înscris mai întâi cesiunea la arhivă, indiferent de data cesiunii sau a comunicării acesteia către debitor”.

De la formalitățile de publicitate expuse anterior, în anumite domenii sunt reglementate o serie de excepții constând fie în complinirea acestora cu alte modalități, fie în înlăturarea sau chiar înlocuirea cu forme particulare simplificate.

Atât admisibilitatea unor forme atenuate de notificare, respectiv acceptare în raporturile cu debitorul cedat, cât și reglementarea inclusă în Noul Cod civil conduc la disocierea problemei liberării debitorului de cea a titularității creanței în cazul unei cesiuni succesive realizate de cedent. De aici apare necesară explicitarea categoriei terților față de cesiune și evidențierea consecințelor îndeplinirii sau neîndeplinirii formalităților instituite în materie. Pornind de la o definiție restrictivă a noțiunii de terți față de cesiune, majoritatea doctrinei include în această categorie debitorul cedat, alți cesionari ai aceleiași creanțe și creditorii cedentului.

În principiu, potrivit art. 1395 C. civ. debitorul cedat care nu a fost în mod oficial informat de schimbarea creditorului se poate libera valabil plătind cedentului³, cesionarul neputând cere o a doua plată debitorului cedat, dar păstrează dreptul de regres împotriva cedentului. Invers, din moment ce procedura de publicitate a fost îndeplinită, schimbarea de creditor are efect total, astfel că cedentul dispare din raportul obligațional, cedatul devenind doar debitorul cesionarului și putându-se libera valabil numai plătind acestuia din urmă. În plan jurisprudențial, regula expusă prezintă unele limitări atunci când debitorul, cunoscând cesiunea, acționează în mod fraudulos împreună cu cedentul și în situația în care debitorul acceptă cesiunea posterior plății.⁴

În conflictul intervenit între diferiți cesionari se aplică, ca și în materia publicității funciare, principiul *prior in tempore, potior in iure*, triumfând cel a cărui cesiune a făcut prima obiectul uneia dintre formalitățile de la art. 1393 C. civ. și nu cel care a achiziționat primul creanța. În cazul în care cesiunile succesive intervenite în privința aceleiași creanțe au fost înscrise la Arhiva Electronică de Garanții Reale Mobiliare funcționează de asemenea regula priorității primei înscrieri. În concursul dintre formele prevăzute de art. 1393 C. civ. și înscrierea la arhivă va avea câștig de cauză cesiunea înscrisă, indiferent de dată. Noul Cod civil stabilește prioritatea între cesionarii succesivi prin raportare la înscrierea în arhivă.

³ Înalta Curte de Casație și Justiție, Secția comercială, decizia nr. 639 din 9 februarie 2007, disponibilă pe site-ul: www.scj.ro/jurisprudenta.asp.

⁴ A. Weill, F. Terré, *Droit civil. Les obligations*, Ed. Dalloz, Paris, 1986, p. 945.

Capitolul al treilea tratează regulile care guvernează „Efectele cesiunii de creanță”. Geometria efectelor cesiunii de creanță urmează o structură duală, similar celei avute în vedere cu ocazia dezvoltării condițiilor operațiunii, privind pe de o parte raporturile dintre părți, iar pe de altă parte terții față de cesiune.

Principalele efecte ale cesiunii de creanță între părțile actului juridic vizează transmisiunea creanței cu toate caracteristicile sale și obligația de garanție din partea cedentului. La acestea se mai adaugă unele obligații complementare care-i revin, după caz cedentului sau cesionarului în funcție de stipulațiile contractuale.

Scopul primordial urmărit de părți cu ocazia încheierii contractului de cesiune îl reprezintă transferul dreptului de creanță de la cedent la cesionar. Fiind vorba de un contract consensual, cesiunea determină între părți un transfer instantaneu, imediat, al creanței de îndată ce și-au exprimat consimțământul în acest sens. Dreptul de creanță cedat rămâne neschimbat, păstrându-și natura sa civilă sau comercială, la fel ca și condițiile de plată.

În ipoteza în care obiectul cesiunii îl reprezintă o creanță viitoare, potrivit dispozițiilor derogatorii ale art. 1572 alin. 2 Noul C. civ., aceasta se consideră transferată din momentul încheierii contractului de cesiune.

Potrivit principiului *accessorium sequitur principale* transferul vizează și accesoriile creanței, al cărui conținut depinde de accepțiunea atribuită acestei noțiuni.

În primul rând, din însăși redactarea art. 1396 C. civ. apare evidentă transmisiunea cu titlu de accesoriu a garanțiilor acordate pentru plata creanței, precum cauțiunea, privilegiile și ipoteca. Analiza poate fi extinsă și în privința: gajului, dreptului de retenție și a clauzei de rezervă a proprietății. Garanțiile autonome, fiind prin chiar natura lor independente de raportul fundamental, nu vor putea fi transmise în mod automat odată cu transmisiunea creanței, decât dacă părțile au prevăzut acest lucru în mod expres în conținutul actului prin care au fost constituite respectivele garanții.

Transmisiunea accesoriilor vizează și clauzele referitoare la determinarea obiectului plății, respectiv accesoriile financiare, dintre care amintim: dobânzi și alte venituri ale creanței încă neajunse la scadență.

O altă categorie de accesorii o reprezintă cele subsumate realizării întocmai a creanței cedate în cazul în care debitorul nu înțelege să plătească de bună-voie, precum și cele care permit obținerea unei despăgubiri ca urmare a faptei unui terț ce a avut consecințe în planul

executării creanței. În principiu, vor fi transmise de plin drept acțiunile care au aparținut cedentului și care sunt atașate creanței, cu excepția celor nepatrimoniale sau strict personale cedentului. În primul rând, este vorba de acțiunile care protejează drepturile creditorului, cum ar fi acțiunea în garanție, acțiunea pauliană, acțiunea oblică, dar și de acțiunea care tinde la executarea creanței, respectiv acțiunea în plată, care se transmit cesionarului în calitate de accesorii.⁵ Legătura strictă cu creanța cedată, care ar putea fi diminuată sau chiar pierdută ca urmare a faptei anterioare a unui terț, justifică de asemenea transmisiunea acțiunilor în răspundere contractuală sau delictuală. În schimb, acțiunea rezolutorie va fi considerată transmisibilă doar în ipoteza în care îndeplinește o funcție compensatorie, iar nu și atunci când are drept scop eliberarea cedentului de obligația sa. Caracterul transmisibil sau nu al acțiunii în anulare face obiectul unei reale controverse. O serie de argumente tind la aprecierea intransmisibilității cu titlu accesoriu a acțiunii în pronunțarea nulității relative totale. Nu ar putea fi exclusă însă transmisiune de plin drept cu titlu accesoriu a acțiunii prin care se urmărește o nulitate parțială, care se poate dovedi utilă atunci când contractul primar ar conține clauze care împiedică recuperarea creanței.

În acest context trebuie să avem în vedere și clauzele referitoare la litigii, dintre care amintim clauzele compromisorii și cele atributive de competență, a căror transmisiune poate fi justificată mai degrabă prin încadrarea acestora printre elementele ce țin de fixarea regimului creanței.

Cedentul este ținut față de cesionar la îndeplinirea obligației de predare care constă în remiterea titlului constatator al creanței și care corespunde livrării lucrului vândut.

În plus, Codul civil organizează în cazul cesiunii oneroase o garanție legală, denumită adesea și garanție de drept, corespondentă, în parte, celei care însoțește o vânzare de bunuri. Totuși fiindcă cedentul și cesionarul sunt părți ale unui contract prin care își pot amenaja raporturile dintre ele, vor putea deroga de la regulile supletive stabilite în materie restrângând sau agravând această garanție, situație în care vorbim de o garanție convențională.

Noul Cod civil, organizează de o manieră similară, o obligație de garanție pentru existența creanței și, în plus, reglementează în mod distinct obligația de garanție pentru evicțiunea rezultată din fapta proprie a cedentului.

⁵ B. Starck, H. Roland, L. Boyer, *Droit civil. Les obligations*, Ed. Litec, Paris, 1999, p. 22; Ph. Delebecque, F.-J. Pansier, *Droit des obligations. Régime general*, Ed. Litec, Paris, 2007, p. 159.

Garanția minimală obligatorie, prevăzută de art. 1392 C. civ. are în vedere atât existența actuală a însăși creanței cât și a accesoriilor sale. Garanția legală nu acoperă solvabilitatea debitorului și nici solvabilitatea debitorilor subsidiari. Dacă sunt îndeplinite toate condițiile garanției de drept, pe calea mecanismului rezoluțiunii, exceptând situația vânzării creanței când cesionarului i se recunoaște o acțiune în nulitate, cedentul va trebui să restituie prețul cesiunii, spezele contractului, ale urmăririi începute de cesionar inutil contra cedatului, eventual cele ale chemării în garanție și daune-interese.

În mod convențional cedentul poate să-și micșoreze răspunderea sau să recurgă la suprimare completă a acesteia, în limitele prescrise de lege. În mod invers, cedentul poate să-și mărească obligațiile sale de garanție față de cele datorate potrivit legii. O clauză de acest gen constă în garantarea nu numai a existenței creanței ci și în aceea a solvabilității debitorului. Articolele 1397 și 1398 C. civ. , dar și prevederile art. 1585 alin. 2 teza a doua și alin 3 din Noul C. civ. fixează regimul juridic al unei asemenea clauze din două puncte de vedere: cedentul, garantând solvabilitatea debitorului nu se angajează decât până la concurența prețului vărsat de cesionar, iar în absența unei dispoziții formale, acesta nu garantează solvabilitatea viitoare.

Obligațiile cesionarului în raporturile sale cu cedentul nu cunosc aspecte specifice, ci se modelează după tipul de operațiune pe care cesiunea îl are în vedere.

Cât privește efectele cesiunii față de debitorul cedat, din moment ce exigențele prevăzute de art. 1393 C. civ. sunt satisfăcute, nu se mai poate libera valabil decât în mâinile cesionarului sub sancțiunea efectuării plății de două ori. Debitorul cedat să nu va putea fi angajat către noul creditor decât în măsura în care a fost față de cedent, fiindcă cesiunea de creanță nu poate să-i agraveze situația.

Astfel, debitorul cedat se va putea prevala împotriva cesionarului de toate cauzele de nulitate, rezoluțiune care ar putea rezulta din contractul generator al creanței, anterioare notificării. De asemenea, va putea opune noului său creditor excepția de garanție pe care i-o datora cedentul, în temeiul unei evicțiuni provocate de acesta din urmă, excepția de neexecutare, de plată, a prescripției, a autorității lucrului judecat sau alte excepții care privesc diminuarea sumei creanței cedate și nu stingerea ei.

Principiul opozabilității excepțiilor astfel consacrat este însă înlăturat în câteva ipoteze. Este cazul compensației dacă debitorul cedat acceptă cesiunea pur și simplu a creanțelor constatate prin titluri nominative, la ordin sau la purtător.

Noul Cod civil reia în esență aceleași reguli, însă aduce câteva precizări și distincții importante. Astfel, dreptul debitorului cedat de a opune cesionarului toate mijloacele de apărare pe care le-ar fi putut invoca împotriva cedentului primește o formulare expresă, iar art. 1582 alin. 2 Noul C. civ. reglementează o aplicație particulară în domeniul cesiunii a efectului liberator al plății făcută de bună-credință unui creditor aparent.

De îndată ce formalitățile de opozabilitate au fost îndeplinite, creditorii cedentului pierd dreptul lor de gaj general cu privire la creanța cedată, fiindcă față de terți iese definitiv din patrimoniul cedentului pentru ca să intre în cel al cesionarului, devenind gajul creditorilor acestuia din urmă.

Efectele cesiunii de creanță comportă anumite particularități atunci când operațiunea vizează o creanță litigioasă sau este efectuată în scop de garantare.

Faptul că o creanță este contestată nu împiedică în principiu transmiterea ei pe calea cesiunii. Totuși pentru a contracara speculațiile excesive, Codul civil prevede la articolele 1402-1403 un mijloc de apărare care poartă asupra efectelor sale: retractul litigios. Pe calea retractului, adversarul cedentului, devenit retractant, se va substitui cesionarului, numit retractat, revocând cesiunea printr-un fel de expropriere forțată și punând capăt procesului. Din prevederile în materie se pot desprinde patru condiții necesare pentru exercitarea valabilă a retractului litigios: existența unui proces în momentul cesiunii, procesul să poarte asupra fondului dreptului, dreptul să-și mențină caracterul litigios la data invocării retractului și transmisiunea să fie făcută în schimbul unui preț.

Între retractant și retractat operează ca o condiție rezolutorie legală, rezultată din natura litigioasă a dreptului cedat. În consecință retractantul este în mod retroactiv investit cu dreptul litigios, cesionarul fiind considerat că nu a fost niciodată titularul său. În pofida intervenției retractului actul de cesiune rămâne în ființă, producând în continuare efecte în raporturile dintre cedent și cesionar.

Noul Cod civil, urmând criticile exprimate în doctrina mai veche, precum și modelul altor legislații precum Codul civil italian, Codul civil german (BGB), nu mai menține instituția retractului litigios.

În absența unei reglementări proprii conturarea regimului cesiunii de creanță cu titlu de garanție osciliază, în doctrină, între varianta cesiunii sub condiție suspensivă și cea a transferului complet, dar provizoriu al creanței. Această cesiune se distinge, pe de o parte, de o cesiune de creanță clasică realizată în scopul vânzării respectivei creanțe, iar pe de altă parte, de garanția reală asupra unui drept de creanță.

Noul Cod civil analizează cesiunea de creanță cu titlu de garanție ca fiind o operațiune asimilată, însă de această dată ipotecii asupra creanțelor. Totodată Noul Cod civil creează și premisele unei cesiuni fiduciare propriu-zise în condițiile în care titlul IV, art. 773-791 introduce instituția fiduciei, cu toate că forma autentică a contractului de fiducie va fi destul de dificil de conciliat cu suplețea cerută mecanismului cesiunii.

Capitolul al patrulea al tezei continuă studiul mecanismului cesiunii de creanță integrat în cadrul unui contract comercial complex, și anume, contractul de factoring.

Reglementarea sumară a factoringului a generat o serie de discuții legate de tipologia acestui contract. Având în vedere jurisprudența în materie, organizarea factoringului în alte sisteme de drept din Uniunea Europeană, precum și Convenția UNIDROIT de la Ottawa din 1988 privind factoringul internațional, mecanismul cesiunii apare ca suficient pentru a asigura transmisiunea creanțelor și substituirea factorului în drepturile aderentului, fără să fie necesară dublarea operațiunii de transfer prin intermediul subrogației.

Complexitatea contractului de factoring rezultă din obligațiile suplimentare asumate de factor, comparativ cu cele rezultate dintr-o cesiune de creanță clasică. În funcție de sfera serviciilor oferite de factor, în practică au fost dezvoltate mai multe forme de factoring, precum: factoringul tradițional („old line factoring”), factoringul la scadență („maturity factoring”), factoringul cu sau fără drept de regres asupra aderentului, factoringul fără notificare și factoringul cu notificare.

Cu toate acestea pot fi distinse câteva elemente esențiale care caracterizează contractul de factoring, indiferent de modalitatea în care se prezintă, după cum urmează: contract comercial, sinalagmatic, cu titlu oneros, comutativ, consensual, cu executare succesivă, *intuitu personae*.

Noul Cod Civil nu organizează în mod expres regimul factoringului, însă din mențiunile cuprinse în expunerea de motive a legii de adoptare rezultă că legiuitorul a înțeles să fundamenteze contractul în discuție pe mecanismul cesiunii de creanță.

Deși cesiunea de creanță reprezintă cadrul general de reglementare al factoringului asigurând transferul creanțelor, prin contaminarea sa cu elemente din sfera altor operațiuni juridice ajunge să cunoască o manifestare particulară. Astfel, față de o cesiune de creanță clasică, contractul de factoring cunoaște câteva condiții și efecte specifice: creanța cesionată nu va putea avea ca izvor decât un act de comerț și va trebui să fie exprimată printr-un titlu specific – factura; părțile dintr-un contract de factoring, care primesc denumirea de aderent și factor, vor avea în mod necesar calitatea de comercianți; este un contract esențialmente cu titlu oneros; conține clauze specifice precum clauza de globalitate, respectiv clauza de exclusivitate; obligațiile asumate de părți sunt mai extinse decât în ipoteza unei cesiuni și variază în funcție de tipul de factoring convenit.

Capitolul al cincilea al tezei intitulat „Delimitarea cesiunii de creanță față de alte operațiuni juridice triunghiulare” completează tabloul cesiunii de creanță prin investigarea elementelor de asemănare și deosebire pe care aceasta le prezintă față de alte operațiuni juridice cu trei persoane, precum: subrogația în drepturile creditorului prin plata creanței, cesiunea de datorie, cesiunea de contract, novația prin schimbarea creditorului.

Subrogația în drepturile creditorului este instituția cea mai apropiată de cesiunea de creanță, în sensul că, la fel ca și aceasta din urmă, substituie un creditor cu altul și realizează o transmisiune a aceleiași creanțe, iar nu o stingere a acesteia acompaniată de crearea unei noi. De aceea, Noul Cod civil detașează subrogația de plată, iar cesiunea de creanță de materia vânzării, și le tratează împreună în titlul VI intitulat „Transmisiunea și transformarea obligațiilor”. Chiar dacă vecine, cesiunea de creanță și subrogația prezintă diferențe notabile, mai ales la nivelul scopului, condițiilor și efectelor fiecăreia dintre ele. De remarcat că formele de opozabilitate cerute în ipoteza unei cesiuni de creanță nu se regăsesc în situația unei subrogații, fie convențională sau legală. Pentru opozabilitatea subrogației trebuie avute în vedere dispozițiile art. 1182 C. civ. referitoare la data certă, iar în conformitate cu art. 1593 alin. 3 ultima teză Noul C. civ. „pentru a fi opusă terților, trebuie constatată prin înscris”.

Studii doctrinare recente tind însă să estompeze diferențele dintre cele două instituții, apropiindu-le uneori până la identitate pentru a cumula avantajele pe care le oferă fiecare dintre ele. Subrogația consimțită de creditor își justifică succesul datorită minimumului de formalism, iar cesiunea de creanță datorită amplitudinii transmisiunii, nefiind limitată la prețul cesiunii.

Codul civil în vigoare, nu numai că nu organizează un sistem de cesiune a datoriei similar creanței, dar nici nu reglementează o astfel de instituție, astfel că în mod tradițional se consideră că rezultate asemănătoare pot fi obținute prin mijloace deturnate. Unele dintre ele realizează ceea ce se numește o cesiune imperfectă fără efect liberator pentru debitorul inițial (stipulația pentru altul, delegația imperfectă), iar altele o cesiune perfectă care antrenează o liberare a acestuia (delegația perfectă și novația prin schimbarea debitorului). Pe lângă formele mediate de realizare a cesiunii de datorie, în doctrină și jurisprudență se consideră că în virtutea principiului libertății contractuale s-ar putea conveni ca o persoană să se oblighe față de debitor să plătească datoria acestuia. Este vorba așadar, de o cesiune nemijlocită de datorie, dar al cărui regim juridic se îndepărtează de cesiunea de creanță prin aceea că efectivitatea sa va depinde de consimțământul creditorului cedat.

În urma amendamentelor aduse proiectului inițial, Noul Cod civil reglementează, după modelul legislației germane și elvețiene, precum și în acord cu proiectele de codificare realizate la nivel european (Principiile UNIDROIT, Principiile dreptului european al contractelor) instituția preluării de datorie. Art. 1599 din Noul C. civ. trimite la două modalități de realizare a preluării de datorie, și anume: prin convenția intervenită între debitorul inițial și noul debitor, a cărei eficacitate depinde de acordul creditorului, sau prin convenția încheiată între creditor și noul debitor.

Prin urmare, în ambele variante acordul creditorului este cerut, întrucât, transmiterea laturii pasive poate afecta poziția creditorului, realizarea creanței sale depinzând de solvabilitatea și aptitudinea de o executa a debitorului. Cât privește ipoteza preluării datoriei prin contract încheiat cu debitorul, consimțământul creditorului apare ca fiind unul efectiv, astfel că până la obținerea acordului din partea creditorului ori în cazul refuzului acestuia, suntem în prezența unei preluări de datorie interne⁶, care produce efecte numai între debitorul inițial și noul debitor, în sensul că acesta din urmă „este obligat să libereze pe debitor executând la timp obligația” (art. 1608 Noul C. civ.). Sub acest aspect, preluarea de datorie se distinge de mecanismul corelativ al cesiunii de creanță care are loc fără consimțământul debitorului cedat, fiind suficientă notificarea acestuia.

Din punct de vedere al efectelor preluării putem distinge între două categorii: preluarea de datorie liberatorie și preluarea de datorie cumulativă. În realitate, putem vorbi de

⁶ Noțiunea de preluare de datorie internă o regăsim în doctrina elvețiană: P. Engel, *Traité des obligations en droit Suisse*, Ed. Ides et calendes, Neuchatel, 1973, p. 278-280.

o cesiune doar în primul caz, când datoria părăsește în mod definitiv patrimoniul debitorului original pentru a intra în patrimoniul celui de-al doilea debitor. În această situație, cu câteva excepții, preluarea de datorie se manifestă în planul efectelor ca un corespondent al cesiunii de creanță, operând o substituie a debitorului, datoria originală rămânând identică.

În prezent, atât în doctrină cât și în jurisprudență se admite posibilitatea cesiunii convenționale de contract, însă subzistă ample dispute legate de natura sa, rolul cedatului, dar și cu privire la însăși denumirea operațiunii. În absența unor dispoziții exprese, regimul său nu este definitiv fixat.

Dacă inițial nu se vedea în cesiunea de contract decât rezultatul adunării dintre o cesiune de creanță și o cesiune de datorie, treptat instituția cesiunii de contract a început să-și afirme în plan doctrinar autonomia juridică, teoria analitică fiind înlocuită cu o concepție unitară asupra operațiunii.

Analiza sistematică a doctrinei și jurisprudenței franceze ne dovedește absența unei concepții unitare cu privire la valențele consimțământului cedatului cu privire la operațiune. Opiniile exprimate pot fi grupate în trei mari categorii. Astfel, consimțământul cedatului la operațiune are valoarea unui consimțământ formator, a unei autorizări sau a unui consimțământ efectual. Observăm însă că, autorii care susțin ipoteza autorizării cesiunii de contract disociază de această instituție problema liberării, care ar presupune la rândul ei consimțământul cedatului.

Doctrina românească, din ultimii zece ani a preluat mare parte din controversele exprimate în spațiul dreptului francez. Recent, jurisprudența noastră a fost chemată să se pronunțe cu privire la calificarea și validitatea unor operațiuni juridice, ocazie cu care a recunoscut autonomia și caracterul translativ al cesiunii de contract.⁷ Practica amintită, deși nu tranșează toate aspectele legate de valoarea acordului cedatului, recunoaște totuși efectul liberatoriu al convenției în privința cedentului.

Pornind de la o analiză sincretică a contractului, voința cedatului este utilă pentru a autoriza o operațiune prin care situația sa ar fi afectată datorită efectelor care îi sunt atașate. Cu alte cuvinte, în această ipoteză consimțământul cedatului este configurat ca fiind o autorizare necesară pentru realizarea plenitudinii de efecte a cesiunii de contract.

⁷ Înalta Curte de Casație și Justiție, Secția Comercială, decizia nr. 2255 din 15 iunie 2010, disponibilă pe site-ul www.scj.ro/jurisprudenta.asp.

Importanța cesiunii de contract este confirmată de Noul Cod civil care în capitolul consacrat „Contractului” îi alocă o secțiune aparte (Secțiunea 8, art. 1315-1320). Astfel cum este concepută, în cadrul noii reglementări, cesiunea de contract apare ca o operațiune unică, producând un efect indivizibil, dar pentru realizarea căreia este cerut consimțământul cedatului. Nu rezultă în mod clar care este rolul acestui consimțământ, însă apreciem că soluția ar trebui corelată cu cea reținută în materia preluării de datorie.

În pofida discuțiilor referitoare la determinarea regimului cesiunii de contract, pot fi surprinse câteva aspecte comune și, respectiv, de diferențiere în raport cu cesiunea de creanță. Astfel, cesiunea de contract, la fel ca și cesiunea de creanță permite realizarea unei succesiuni cu titlu particular, iar nu crearea unor drepturi noi între cedat și cesionar. Chiar dacă am fi tentați să credem că între cele două nu există diferențe decât sub aspect cantitativ, în sensul că cesiunea de creanță transmite latura activă a raportului obligațional, iar cesiunea de contract vizează atât latura activă cât și cea pasivă a acestuia, concepția unitară asupra celei din urmă operațiuni ne demonstrează contrariul. Cesiunea de contract nu înseamnă numai transmiterea drepturilor și obligațiilor rezultate din acesta, ci a însăși calității de parte cu toate prerogativele care îi sunt conferite.

Novația prin schimbarea creditorului prezintă de asemenea analogii cu cesiunea de creanță realizând o substituție a creditorului inițial, dar între aceste două instituții există și diferențe semnificative.

Ca să fie vorba de o novație, debitorul trebuie să concure la operațiune, în vreme ce o cesiune se realizează fără participarea necesară a cedatului. Principalul element de distincție între novație și cesiunea de creanță se constituie la nivelul efectelor celor două. Novația, spre deosebire de cesiunea de creanță, nu operează transmisiunea aceleiași creanțe, ci stingerea celei vechi și crearea uneia noi.

Ultimul capitol al tezei surprinde „Elemente de drept comparat și reglementări privind cesiunile transfrontaliere”.

Extinderea utilizării instituției cesiunii de creanță a determinat o serie de preocupări pentru crearea unor instrumente internaționale în materie. Amintim în acest sens Convenția Națiunilor Unite asupra cesiunii de creanță în comerțul internațional adoptată la New York în anul 2001. Un loc aparte în contextul tendințelor de armonizare a legislațiilor europene îl ocupă și principiile elaborate în materia contractelor internaționale, cu aplicare facultativă, în

măsura în care părțile contractante au făcut trimitere la acestea în mod explicit. Este cazul Principiilor UNIDROIT care în ediția din 2004 tratează cesiunea de creanță, a Principiilor dreptului european al contractelor, proiect publicat de Comisia de drept european al contractelor, sprijinită de Comunitatea Europeană, a Codului european al contractelor al Academiei Privatiștilor Europeni („Codul Gandolfi”) și a Proiectului cadrului comun de referință. Acestea transpun o concepție modernă asupra cesiunii cu minime exigențe în ceea ce privește opozabilitatea.

Un studiu comparativ al cesiunii de creanță în ordinea internă a mai multor state permite creionarea unei grafic general cu privire la tendințele legislative urmate în legătură cu formalitățile cesiunii față de terți. Avem în vedere dreptul belgian, dreptul francez, dreptul italian, dreptul canadian, dreptul german, dreptul elvețian, dreptul spaniol și dreptul englez.

În condițiile în care cesiunea este supusă unor reglementări distincte în funcție de sistemul de drept în discuție, apare în mod evident problema regulilor aplicabile unei cesiuni transfrontaliere rezolvată, fie prin instituirea unui mecanism de norme conflictuale, fie utilizând o metodă mixtă, respectiv combinarea unor reguli de drept material uniform cu reguli privind conflictul de legi, cum este cazul Convenției Națiunilor Unite asupra cesiunii de creanță în comerțul internațional adoptată la New York în anul 2001. La nivelul Uniunii Europene, un eventual conflict de legi intervenit în legătură cu obligațiile contractuale în materie civilă și comercială se va soluționa în conformitate cu normele uniforme cuprinse în Regulamentul (CE) nr. 593/2008 al Parlamentului și al Consiliului din 17 iunie 2008 privind legea aplicabilă obligațiilor contractuale (Roma I). Art. 14 din Regulamentul Roma I prevede reguli specifice de conflict referitoare la cesiunea convențională de creanță.

De asemenea, Legea nr. 105/1992 cu privire la reglementarea raporturilor de drept internațional privat conține o serie de norme conflictuale cu referire la ipoteza cesiunii de creanță. Regulamentul Roma I, act normativ comunitar cu aplicabilitate directă, va prevala însă în materiile care fac obiectul său de reglementare față de Legea nr. 105/1992.

În cadrul cărții a VII-a intitulată „Dispoziții de drept internațional privat” din Noul Cod civil, nu regăsim prevederi speciale privind soluționarea unui conflict de legi în materia cesiunii de creanță de drept comun, însă în privința cesiunii de creanță în scop de garantare (operațiune asimilată), art. 2632 Noul C. civ. menționează că se vor aplica în mod

corespunzător dispozițiile referitoare la publicitate și efectele acesteia cuprinse în Capitolul III, Secțiunea a 7-a consacrată ipotecilor mobiliare, ținând însă cont de specificul acestora.

Dezvoltările realizate pe marginea subiectului cesiunii de creanță permit desprinderea unor **concluzii** generale și propuneri de *lege ferenda*.

Demersul comparativ dovedește faptul că principiile elaborate în materia contractelor internaționale și majoritatea legislațiilor analizate prevăd forme simplificate de „atenționare” a debitorului cedat cu privire la cesiune, uneori fiind suficientă chiar simpla cunoaștere. În puține cazuri sunt necesare formalități suplimentare față de alți terți și sunt aplicabile doar în anumite domenii.

Evoluția jurisprudenței, în interpretarea dispozițiilor art. 1690 C. civ. francez (corespondentul art. 1393 C. civ. român) și soluțiile curative propuse, demonstrează necesitatea unei redimensionări a condițiilor de opozabilitate ale cesiunii de creanță și reîntoarcerea la dreptul comun al contractelor.

De altfel, analiza în paralel a instituției subrogației în drepturile creditorului, un alt mijloc de transmitere a creanței, poate ridica un semn de întrebare în privința rațiunilor juridice care justifică menținerea unui sistem distinct și formalist de opozabilitate numai în domeniul cesiunii.

În consecință, aspectele semnalate dovedesc complexitatea subiectului cesiunii de creanță și justifică demersul de sistematizare și analiză a dinamicii acestuia.